

Talouden vakauttamisohjelma

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 JOHDANTO
- 2 VAKAUTTAMISEN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHTAAN LIITTYVIÄ TUNNUSLUKUJA
- 3 VAKAUTTAMISEN KEINOT
 - 3.1 Käyttömenojen leikkaus
 - 3.2 Investoinnit
 - 3.3 Tulojen lisääminen
 - 3.4 Asukashankinta ja elinkeinopolitiikka
- 4 VAKAUTTAMISEN KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEET HALLINTOKUNNITTAIN JA NIILLE ANNETTAVAT SÄÄSTÖTAVOITTEET
 - 4.1 Perusturva
 - 4.2 Sivistystoimi
 - 4.3 Tekninen toimi
 - 4.4 Kunnanhallitus/hallinto
 - 4.5 Yhteiset
 - 4.6 Investoinnit
- 5 VAKAUTTAMISEEN LIITTYVÄ HENKILÖSTÖPOLITIikka JA HENKILÖSTÖJÄRJESTÖJEN KANSSA NEUVOTELTAVAT SÄÄSTÖTOIMENPITEET
- 6 VAKAUTTAMISOHJELMAN AIKATAULU JA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI TEHTÄVÄN TYÖN ORGANISOINTI
- 7 YHTEENVETO NUMERAALISISTA SÄÄSTÖTAVOITTEISTA

1 JOHDANTO

Köyliön kunnan taseessa oli 31.12.2009 kattamatonta alijäämää 1 134 897,76 euroa. Vuoden 2010 talousarvio laadittiin sillä olettamalla, että uusi Eura toteutuu 2011 alussa ja rakenteelliset muutokset toteutetaan uuden organisaation puitteissa niin, että ne tarkoituksenmukaisella tavalla tasapainottavat talouden.

Kuntien yhdistymisen rauettua helmikuussa 2010 tilanne muuttui ja Köyliön on nyt pikaisesti laadittava oma vakauttamisohjelma. Kuntalaki edellyttää suunnitelmaa syntyneen alijäämän kattamisesta kolmen vuoden aikana.

Köyliön talouden merkittävin ongelma on ollut käyttömenojen jatkuva voimakas kasvu, joka on selvästi ylittänyt tulo-rahoituksen kehityksen. Viimeinen ylijäämäinen tilinpäätös on vuodelta 2006. Suurinta menojen kasvu on ollut ostopalveluissa, joiden osuus on jo noin 60 prosenttia kunnan kokonaismenoista.

Edellä mainituista syistä johtuen kunnanhallitus asettikin kokouksessaan 15.2.2010 toimikunnan valmistelemaan talouden tasapainottamista.

Toimikunnalle annettiin tavoitteeksi etsiä käyttömenojen osalta vähintään 500 000 euron säästöt vuositasolla, koska palvelut tulee sopeuttaa käytettävissä olevaan tulo-rahoitukseen. Lisäksi toimikunnan tulee etsiä ja kartoittaa kaikki talouden vakauttamiseen vaikuttavat keinot.

Toimikunnan työlle asetettiin takarajaksi 30.4.2010.

Toimikuntaan nimettiin seuraavat henkilöt:

- Simo Pihala, kunnanhallituksen puheenjohtaja, toimikunnan puheenjohtaja
- Veli-Pekka Suni, valtuuston puheenjohtaja, toimikunnan varapuheenjohtaja
- Veikko Jalonen, valtuuston I varapuheenjohtaja
- Pirjo Kannisto, valtuuston II varapuheenjohtaja

- Markku Reunanen, kunnanhallituksen varapuheenjohtaja
- Maarit Markkula, kunnanhallituksen jäsen
- Heikki Pakola, kunnanhallituksen jäsen

Lisäksi toimikuntaan nimettiin kunnanjohtaja Seppo Saarinen viran puolesta.

Toimikunnan työn valmistelusta ovat vastanneet kunnanjohtaja Seppo Saarinen ja kunnan johtoryhmä (Pirjo Rantanen, Ritva Vainio, Juha Kraapo ja Tarmo Saarinen).

2 VAKAUTTAMISEN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHTAAN LIITTYVIÄ TUNNUSLUKUJA

Keskeinen tavoite on käyttömenojen pysyvä leikkaaminen, sillä talouden tasapaino on mahdollista vain palvelutuotannon ja ostopalvelujen sopeutumisella käytettävissä oleviin tuloihin.

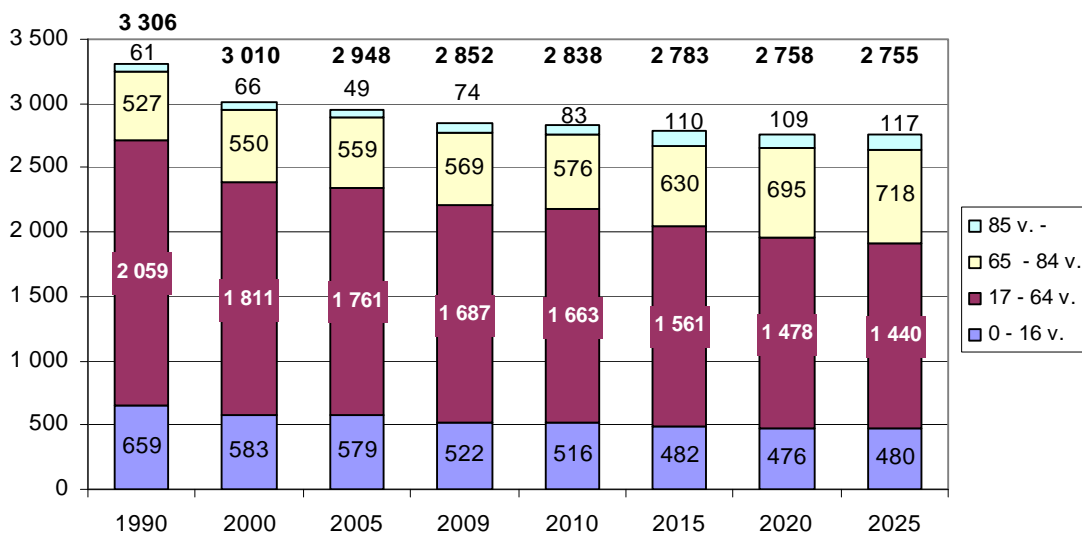
Korjaavina toimenpiteinä syntyneen alijäämän kattamiseen on käytettävä kunnan omaisuuden realisointia laajasti. Tämän keinon vaikutus on kuitenkin kertaluonteinen ja pysyvä vaikutus saadaan vain käyttömenoja supistavilla keinoilla.

Tulopohjan vahvistaminen edellyttää aktiivista asukashankintaa ja elinkeinopolitiikkaa, mutta esimerkiksi verotulojen kehitys on hyvin voimakkaasti sidoksissa yleiseen taloudelliseen tilanteeseen.

Vuoden 2010 talousarvioon on budjetoitu 378 000 euroa alijäämää ja nopein välitön minimitalavoite on saada kuluvana vuonna vähintään nollatulos. Vuoden 2011 aikana on pystyttävä saamaan selvästi ylijäämäinen tilinpäätös.

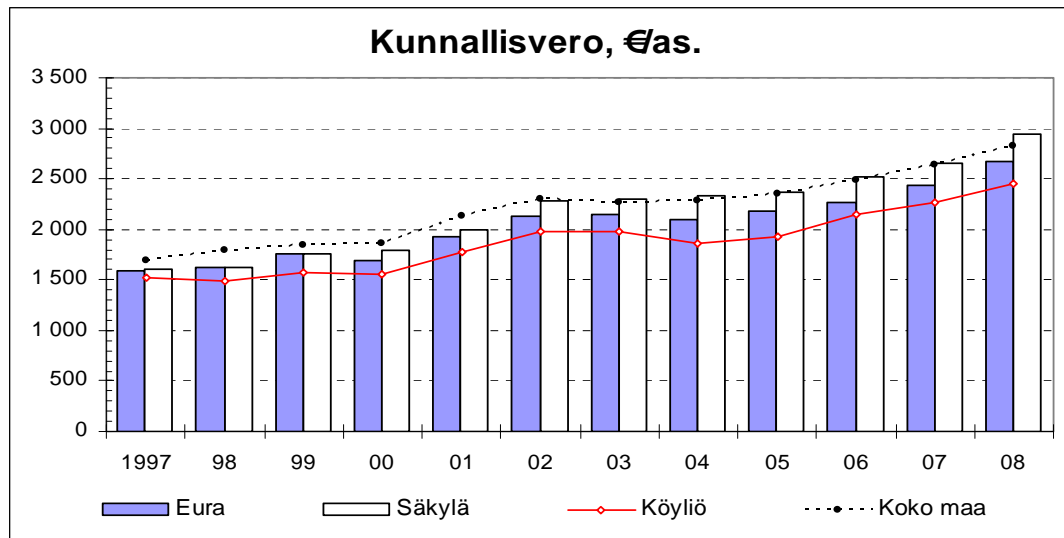
Kunnan asukkaiden eli asiakasomistajien palvelutarpeen määrittelyssä keskeinen apuväline on väestökehitys ja väestön ikärakenne. Tulevaisuuden kannalta huolestuttavaa on työikäisen aktiiviväestön suhteellisen osuuden jatkuva väheneminen.

I VÄESTÖN IKÄRAKENNE 1990 - 2025

Seuraavassa esitetään joitakin keskeisiä tunnuslukuja kymmenen vuoden tarkasteluperiodilta:

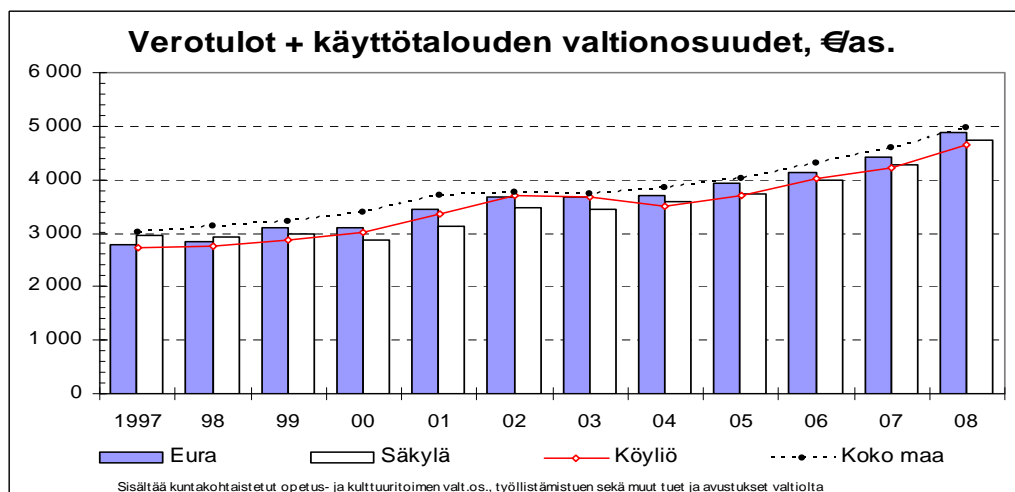
II KUNNALLISVERO €/ASUKAS

Kunnallisvero, €/as.	1997	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08
Eura	1 597	1 623	1 764	1 699	1 933	2 135	2 150	2 089	2 175	2 274	2 432	2 672
Säkyliö	1 607	1 619	1 763	1 787	1 988	2 287	2 305	2 341	2 375	2 516	2 658	2 945
Köyliö	1 528	1 493	1 578	1 549	1 774	1 981	1 976	1 868	1 931	2 148	2 265	2 451
Koko maa	1 693	1 794	1 837	1 868	2 126	2 295	2 268	2 279	2 353	2 488	2 635	2 831

Kunnallisveron tuotto Köyliössä asukasta kohden on selkeästi keskimääräistä alhaisempi.

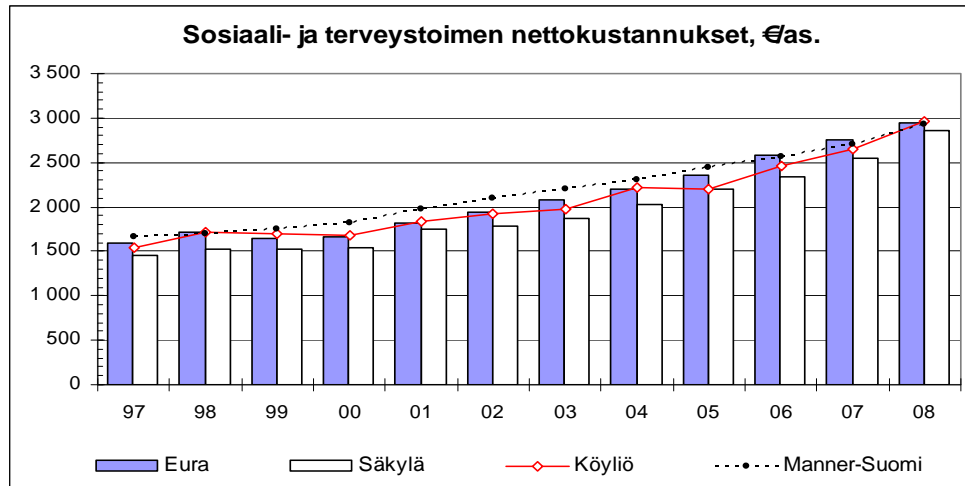
III VEROTULOT + KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET €/ASUKAS

Verotulot + valtionosuu	1997	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08
Eura	2 787	2 855	3 103	3 101	3 453	3 674	3 666	3 714	3 929	4 137	4 411	4 886
Säkyliö	2 946	2 936	2 983	2 867	3 131	3 485	3 445	3 588	3 735	3 994	4 289	4 724
Köyliö	2 737	2 748	2 866	3 021	3 369	3 704	3 669	3 490	3 702	4 030	4 219	4 650
Koko maa	3 014	3 139	3 201	3 392	3 697	3 750	3 727	3 842	4 022	4 315	4 580	4 967

Taulukosta voidaan päätellä Köyliön keskeisten tulonmuodostustekijöiden olevan pysyvästi alle keskiarvon eivätkä tiedossa olevat muutokset valtionosuusjärjestelmissä paranna tilannetta.

IV SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN NETTOKUSTANNUKSET €/ASUKAS

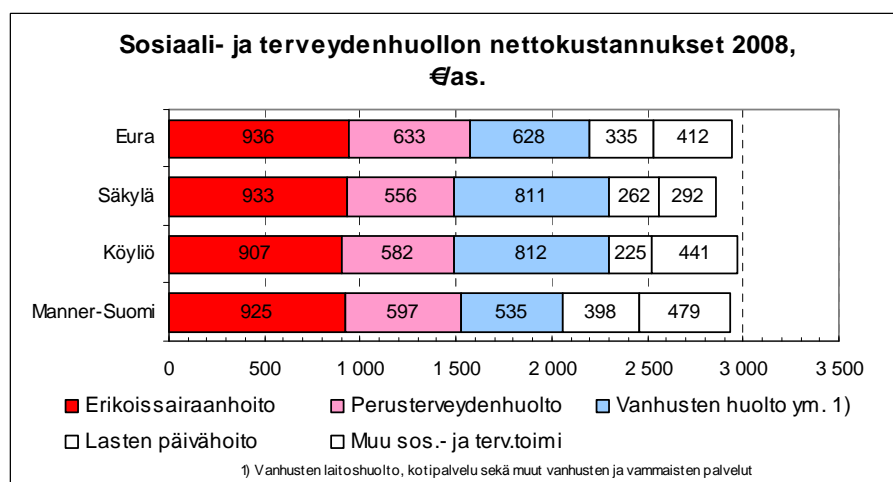

Sosiaali- ja terveystoimen netto	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08
Eura	1 597	1 723	1 647	1 668	1 811	1 942	2 079	2 208	2 364	2 579	2 758	2 944
Säkyli	1 450	1 518	1 519	1 544	1 757	1 777	1 863	2 033	2 201	2 331	2 549	2 854
Köyliö	1 546	1 712	1 704	1 677	1 838	1 922	1 979	2 215	2 203	2 453	2 644	2 968
Manner-Suomi	1 664	1 702	1 745	1 825	1 971	2 091	2 197	2 308	2 445	2 571	2 710	2 934

Taulukko kertoo, että Köyliön menot olivat pitkään valtakunnallisen keskiarvon alapuolella, mutta saavuttivat vuonna 2008 valtakunnallisen keskiarvotason.

Seuraava taulukko kertoo tarkemmin yksityiskohtaisen jakauman vuonna 2008.

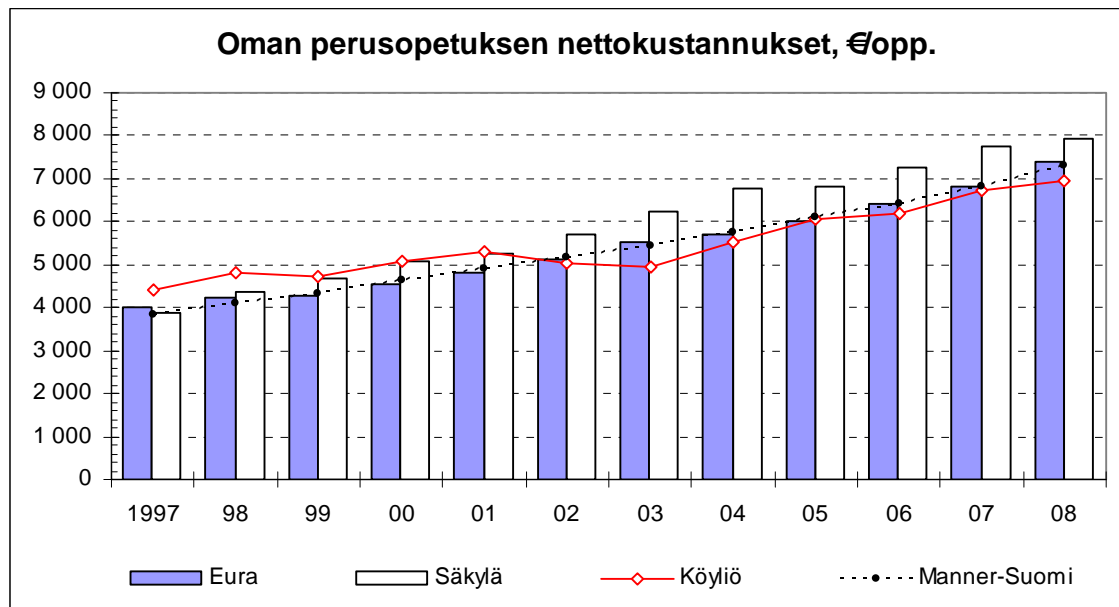
V SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON NETTOKUSTANNUKSET 2008 €/ASUKAS

	Manner-Suomi	Köyliö	Säkyli	Eura
Erikoissairaanhoito	925	907	933	936
Perusterveydenhuolto	597	582	556	633
Vanhusten huolto ym. 1)	535	812	811	628
Lasten päivähoito	398	225	262	335
Muu sos.- ja terv.toimi	479	441	292	412

1) Vanhusten laitoshuolto, kotipalvelu sekä muut vanhusten ja vammaisten palvelut

VI OMAN PERUSOPETUKSEN NETTOKUSTANNUKSET €/OPPILAS

Oman perusopetuksen nettoku	1997	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08
Eura	3 991	4 237	4 281	4 524	4 794	5 129	5 517	5 706	6 030	6 399	6 810	7 401
Säkyä	3 877	4 351	4 681	5 093	5 278	5 694	6 250	6 781	6 823	7 265	7 754	7 948
Köyliö	4 414	4 834	4 704	5 080	5 309	5 037	4 963	5 525	6 077	6 211	6 732	6 960
Manner-Suomi	3 830	4 092	4 308	4 620	4 898	5 170	5 436	5 746	6 100	6 434	6 814	7 320

Perusopetuksen järjestämiskustannusten osalta on tarkasteluperiodin aikana saavutettu myönteistä kehitystä ja se pystytään toteuttamaan valtakunnallista keskiarvoa edullisemmin. Oppilasmäärien väheneminen tuo kuitenkin merkittävää painetta koulukoston uudelleenarviointiin.

3 VAKAUTTAMISEN KEINOT

3.1 Käyttömenojen leikkaus

Kunnan menot jakaantuvat käyttömenoihin ja investointimеноihin. Käyttömenoja ovat varsinaisen toiminnan kustannukset. Investointimеноja ovat kiinteistöjen rakentaminen, hankinta, laajat peruskorjaukset sekä muu rakentaminen.

Puhuttaessa kuntatalouden tasapainosta tarkastellaan ensisijaisesti taseen tasapainoa, mikä edellyttää, että tuloilla voidaan kattaa käyttömenojen lisäksi investoinneista syntyvät poistot. Tällaiseen tilanteeseen on Köyliössä viimeksi päästy vuoden 2003 tilinpäätöksessä. Viimeinen plusmerkkinen vuosikate on vuoden 2006 tilinpäätöksessä. Terveen taloustasapainon tärkein tekijä on käyttömenojen määrä. Tämän vuoden talousarviossa ulkoiset käyttömenot ovat noin 15 miljoonaa euroa ja poistot vain 237 tuhatta euroa.

Käyttömenot muodostuvat suurelta osin lakisääteisistä peruspalveluista. Perusturva-puolen osuus niistä on noin 69 prosenttia ja sivistyspalvelujen noin 17 prosenttia. Suurin kuluerä sekä itsetuotetuissa että ostopalveluissa on henkilöstömenot. Käyttömenoja voidaan myös alentaa luopumalla kiinteistöistä, joilla ei ole merkitystä palvelutuotannon kannalta.

3.2 Investoinnit

Investointien kautta rakennetaan kuntalaisia palvelevaa infrastruktuuria, esimerkiksi tiet ja valaistus, ja toisaalta luodaan toimintaympäristöä kunnan palveluiden järjestämiselle. Erittäin merkittävä investointi Köyliössä on lähivuosina myös viemäriverkoston laajentaminen.

Toiminnan kannalta keskeiset kiinteistöt on pidettävä kunnossa ja tehtävä tarvittavat peruskorjaukset ajoissa.

Talouden vakautustilanteessa on kuitenkin aikataulutettava uudestaan hankkeita, jotka eivät ole täysin välttämättömiä. Niiden lykkäämisellä vaikutetaan sekä poistoihin että käyttömenoihin.

3.3 Tulojen lisääminen

Kunnan verotulot on tämän vuoden budjetissa arvioitu seuraavasti:

- kunnallisvero	7 400 000 euroa
- kiinteistövero	420 000 euroa
- osuus yhteisöverosta	330 000 euroa

Näistä omilla päätöksillä voidaan vaikuttaa kahteen ensimmäiseen. Kunnallisveron tasoon otetaan kantaa syksyllä talousarviovalmistelun edetessä.

Ulkoiset toimintatuotot ovat budjetissa 1 157 000 euroa ja ne koostuvat myyntituotoista, maksutuotoista ja vuokratuotoista. Näihin voidaan vaikuttaa omin päätöksin, joskin erilaiset lakiin perustuvat ”taksataulukot” rajoittavat vapaata harkintaa.

Valtionosuuksista kertyy 4 950 000 euroa ja siihen ei pystytä vaikuttamaan.

3.4 Asukashankinta ja elinkeinopolitiikka

Asukasmäärän pysyminen ennallaan vaatisi jatkuvaa muuttovoittoa. Monipuolisella tonttitarjonnalla niin omakotirakentajille kuin yritystoiminnalle vahvistetaan kunnan verotulopohjaa pitkällä aikavälillä. Myönteisellä kehityksellä vahvistetaan Köyliön imagoa ja vetovoimaa.

Köyliön strategia päivitetään ja kuntamarkkinointia kehitetään yhdessä Köyliö-seuran ja kylätoimikuntien kanssa.

4 VAKAUTTAMISEN KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEET HALLINTOKUNNITTAIN JA NIILLE ANNETTAVAT SÄÄSTÖTAVOITTEET

4.1 Perusturva

Perusterveydenhuollon osalta annetaan Säskylän ja Köyliön terveydenhuollon kuntayhtymälle tavoitteeksi, että Köyliön maksuosuus on 150 000 euroa pienempi vuonna 2011 kuin tämän vuoden arvio.

Lisäksi tulisi arvioida tarvitaanko erillistä kuntayhtymähallintoa palveluiden tuottamiseen vai saavutettaisiinko yhtymän purkamisella säästöä Köyliön kunnalle.

Vanhusten asumispalvelujen ja laitoshoidon sekä kotihoidon järkevän optimoinnin saavuttamiseksi laaditaan ulkopuolisen asiantuntijan selvitys.

Nettosäästötavoitteeksi asetetaan 200 000 euroa vuositasolla perusterveydenhuollon lisäksi.

Mahdollisia keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi ovat mm. seuraavat:

Vanhus- ja vammaispalvelut:

- maksulisäykset
- palveluasumisen maksukäytäntömuutokset
- kotihoito ja palvelukeskus

Lasten päivähoito/esikoulu:

- yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen seurakunnan kanssa
- esiopetuksen keskittäminen yhteen paikkaan ja joka tapauksessa koulujen yhteyteen
- esimiestehtäväjärjestelyt
- henkilöstörakennearviointi

Sosiaalityö:

- asiointikuljetukset
- kuljetuspäätökset

4.2 Sivistystoimi

Lallin koulu on yhtenäiskoulu ja sen toimintamahdollisuuksia vahvistetaan sulauttamalla Vuorenmaan alakoulu syksystä 2011 sen yhteyteen. Koulun tilat ovat pienin muutoksin riittävät siihen. Varovainen arvio säästöistä on n. 90 000 euroa vuositasolla.

Nettosäästötavoite hallintokunnalle on edellisten lisäksi 60 000 euroa vuositasolla.

Mahdollisia keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi ovat mm. seuraavat:

Perusopetus:

- koulujen tuntikehyksen arviointi

Kirjastotoimi:

- kirjastojohtajayhteistyön selvittäminen (Eura, Säkö, Köyliö)
- materiaalihankinnat
- lainausasemien lakkauttaminen

Vapaa-aika, liikunta, kulttuuri

- avustukset
- liikuntasalitaksat, uimakoulumaksut
- retkien hinnoittelu

4.3 Tekninen toimi

Kokonaissäästötavoite 100 000 euroa vuositasolla.

Mahdollisia keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi ovat mm. seuraavat:

- siirtoviemäri Säkylään ja sen tuomat säästöt
- kunnassa sijaitsevien rakennusten määrä- ja kokotietojen päivitys kiinteistöverotusta varten
- tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen
- Säkylän ja Köyliön teknisten osastojen yhteistyömahdollisuudet
- vesilaitoksen taksat
- yksityisteiden peruskorjaukset

4.4 Kunnanhallitus/hallinto

Hallinnon toimialueella merkittäviä talousarvioeriä ovat valtionosuudet ja verotulot. Tällä hetkellä näyttää, että valtionosuuksia on tulossa hieman budjetoitua enemmän, mutta verotuloissa taas budjettitavoitteen saavuttaminen näyttää vaikealta.

Kokonaissäästötavoite asetetaan 120 000 euroon.

Mahdollisia keinoja em. lisäksi ovat mm. seuraavat:

- tietohallinto
- työllisyydenhoito
- kunnan 140-vuotisjuhlahuomioonit
- kunnallisvaalit (uuden Euran peruuntuminen)
- äänestysaluejako
- kokouspalkkioiden taso
- maksutaksat/palvelumaksut

4.5 Yhteiset

Kunnan koko ruokahuollon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä teetetään asiantuntijaselvitys, jonka pohjalta päätetään mm. valmistuskeittiöiden määrä.

Oman jätevedenpuhdistamon toiminnan loppuminen antaa mahdollisuuden järjestellä mm. Lallin koulun talonmiestehtävät uudelleen.

4.6 Investoinnit

Köyliön kunnalla on sikäli hyvä tilanne, että isoja rakennusinvestointeja ei ole lähitulevaisuudessa tiedossa. Kunnan taloutta rasittaa kuitenkin yhteiseen perusterveydenhuollon kuntayhtymään toteutetut korjausinvestoinnit, jotka vaikuttavat suoritehintoihin ja sitä kautta käyttömenoihin.

Vakauttamisohjelman puitteissa tavoitellaan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden osalta vuodelta 2010 n. 400 000 euron ja vuodelta 2011 n. 100 000 euron säästöä. Nämä saavutetaan investointien uudelleen ajoittamisella. Niillä on myös jonkin verran vaikutusta tilikauden tulokseen poistojen kautta.

5 VAKAUTTAMISEEN LIITTYVÄ HENKILÖSTÖPOLITIikka JA HENKILÖSTÖJÄRJESTÖJEN KANSSA NEUVOTELTAVAT SÄÄSTÖTOIMENPITEET

Talouden vakauttaminen vaikuttaa henkilöstöpolitiikkaan. Suurimmat paineet kohdistuvat sijaisten ja määräaikaisten asemaan. Vakinaisen henkilöstön asema turvataan mahdollisuuksien mukaan hyödyntämällä eläköitymiset ja muut palvelutuotannon uudelleenjärjestelyt.

Luonnollisesti myös erikseen laadittavat asiantuntijaselvitykset koskien vanhustenhuoltoa ja ruokapalveluiden järjestämistä vaikuttavat osaltaan henkilöstötarpeen määrittelyyn. Palvelutuotantoa koskevista suunnitelmista tiedotetaan niiden edetessä avoimesti henkilöstölle.

Henkilöstön jaksamiseen, koulutukseen ja tyky-toimintaan panostetaan edelleen.

Yhteistoimintaa toteutetaan sekä yhteistyötoimikunnan että työyksiköiden sisäisillä neuvotteluilla. Vuosittaiset kehityskeskustelut henkilöstön kanssa edesauttavat myös yhteistoiminnan kehittämistä.

Henkilöstöjärjestöjen kanssa pyritään neuvottelemaan säästösopimus, jolla tavoitellaan

v. 2010	100 000 euron säästöjä
v. 2011	150 000 euron säästöjä

6 VAKAUTTAMISOHJELMAN AIKATAULU JA TAVOITTEIDEN SAAVUTAMISEKSI TEHTÄVÄ TYÖN ORGANISOINTI

1	kunnanhallitus asetti toimikunnan	15.2.2010
2	toimikunnan työ valmis	30.4.2010
3	lautakuntien lausunnot	toukokuu
4	henkilöstöinformointi	toukokuu
5	yhteistyötoimikunta	20.5.2010
6	valtuuston seminaari	24.5.2010
7	kuntalaisten kuuleminen ja informointi	27.5.2010
8	kunnanhallitus	31.5.2010
9	kunnanvaltuusto	7.6.2010

Tämän jälkeen käynnistyy talousarvion 2011 valmistelutyö. Veroprosentit vahvistetaan marraskuussa ja talousarvio valmistuu lopullisesti joulukuussa.

Säästötavoitteiden hyväksynnän jälkeen käytännön päätöksiä tehdään johtosääntöjen mukaisesti eri toimielimissä ja viranhaltijatasolla. Kunnanhallitus ohjaa ja valvoo työtä, mutta yksityiskohtaiset päätökset tehdään hallintokuntien sisällä.

7 YHTEENVETO NUMERAALISISTA SÄÄSTÖTAVOITTEISTA

Käyttömenoihin kohdistuvat nettosäästötavoitteet hallintokunnittain

- perusterveydenhuollon kuntayhtymä	150 000
- perusturva	200 000
- sivistystoimi	150 000
- tekninen toimi	100 000
- kunnanhallitus/hallinto	<u>120 000</u>
Yhteensä	720 000

Henkilöstöjärjestöjen kanssa neuvoteltavat säästöt

v. 2010	100 000
v. 2011	150 000

Kattamattoman alijäämän kasvun pysäyttäminen ja nollatuloksen saavuttaminen edellyttää kuluvana vuonna omaisuuden realisointia, koska käyttömenoihin voidaan vahvemmin vaikuttaa vasta vuoden 2011 aikana.

Talousarviossa 2011 tulee tavoitella vähintään 300 000 euron ylijäämää.

Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että hallintokunnat noudattavat tiukasti kunnanhallituksen talousarvion valmistelun pohjaksi antamaa kehysraamia.

Ohjelman vaikuttavuutta arvioidaan syksyllä 2011 seuraavan talousarviokierroksen yhteydessä.